

Приемы циркуля и линейки

**Или избраннейшее начало в
математических искусствах**

**Москва
«Книга по Требованию»**

УДК 93
ББК 63.3
П75

П75   Приемы циркуля и линейки: Или избраннейшее начало в математических искусствах / – М.: Книга по Требованию, 2017. – 368 с.

ISBN 978-5-458-15964-7

ISBN 978-5-458-15964-7

© Издание на русском языке, оформление
«YOYO Media», 2017

© Издание на русском языке, оцифровка,
«Книга по Требованию», 2017

Эта книга является репринтом оригинала, который мы создали специально для Вас, используя запатентованные технологии производства репринтных книг и печати по требованию.

Сначала мы отсканировали каждую страницу оригинала этой редкой книги на профессиональном оборудовании. Затем с помощью специально разработанных программ мы произвели очистку изображения от пятен, клякс, перегибов и попытались отбелить и выровнять каждую страницу книги. К сожалению, некоторые страницы нельзя вернуть в изначальное состояние, и если их было трудно читать в оригинале, то даже при цифровой реставрации их невозможно улучшить.

Разумеется, автоматизированная программная обработка репринтных книг – не самое лучшее решение для восстановления текста в его первоизданном виде, однако, наша цель – вернуть читателю точную копию книги, которой может быть несколько веков.

Поэтому мы предупреждаем о возможных погрешностях восстановленного репринтного издания. В издании могут отсутствовать одна или несколько страниц текста, могут встретиться невыводимые пятна и кляксы, надписи на полях или подчеркивания в тексте, нечитаемые фрагменты текста или загибы страниц. Покупать или не покупать подобные издания – решать Вам, мы же делаем все возможное, чтобы редкие и ценные книги, еще недавно утраченные и несправедливо забытые, вновь стали доступными для всех читателей.

Серия Книжный Ренессанс

www.samizday.ru/reprint

О ГЕОМЕТРИИ

В О О Б Щ Е.

ГЕОМЕТРІА естѣ слово Греческое, на рускомѣ же язькѣ, естѣ оное землемѣріе і художество, поля ісмѣряті. І імѣетѣ между іскусствамі математическімі Первенство. І бесѣ онія способа могутѣ [хотя же і істинніи сунѣ однакожѣ] трудностно освѣдѣтелствоватісѣ.

Геометрія естѣ сугуба.

Первая обходітѣся токмо едінвѣмъ размышленіемъ о доводахъ въ художествахъ і іскусвахъ, по вѣдомѣмъ лі правіламъ онія употребляюща, такожде ісѣ істиннаго

лі основанія можуть освідѣтельствованні бѣти. і називаються таке єдине рашибшеніе на Латїнскомъ языкѣ ГЕОМЕТРІА ТЕОРЕТІКА.

Другая же протївна первої естѣ, і дѣїствуєтѣ токмо єдинымъ обученїемъ, тако о чемъ первая на предї мѣслїла, то сїя дѣїствомъ являєтѣ.

А еже лі сказатѣ єдинымъ словомъ, то сїе сунѣ прїємѣ МЕХАНІЧЕСКАГО Художества, і називаетѣся на языкѣ Латїнскомъ ГЕОМЕТРІА ПРАКТІКА.

Хотя бѣ послѣднїя і паче почитїлася яко ТЕОРЕТІКА. Однакоже не можетѣ єдина бєсѣ другїя добро стоятї, а кто токмо єдину теоретїку хвалїтѣ, дѣлаєтѣ
токмо

токмо благоположенное основа-
ніе , на немже нікогда строїтся.

Яко велікія мѣднѣя пушкі і
мартїрѣ, которѣя токмо въ цѣх-
гаусѣ держатся , а въ поле нікогда
восятя. і кораблі, которѣя въ га-
венѣ гнѣють. і тако ТЕОРЕТИКЪ
можетъ прїмѣненѣ быті ремес-
ленніку , художествіе разумѣю-
щу, а не дѣїствующу. Інженеру же
добывающу крѣпості на бумагѣ.
карабелщїку же , въ дому своемъ
на морскої маппе съ компасомъ
щастліво во Америку ѣздящу.

Немного інако ітому служїт-
ца будетъ , іже бы токмо едіну
практику хотѣлъ. Сане онъ цар-
скую крѣпостѣ на пескѣ строїлъ
бы , і подѣ дунаї рѣку. подколѣ
бы проводїлъ , а на остатокѣ

сѣ баварскімѣ плотомѣ во їнгѣю
 Ђсгїль бѣ. Того радї ясно поло-
 жїтѣ воможно [хотя едїна беш
 другїя особлїво употреблїтїсѣ
 можетѣ] однакоже совершенство
 едїнїя вѣ другої состоїтѣ, ї по-
 добно, яко бѣ едїна сѣ другою
 сроднї бѣлї, ї по послѣднеї мѣрѣ
 совокупленї сѣтѣ.

О ГЕОМЕТРІІ ПРАКТІКѢ я
 сгѣ вѣ первої частї начатокѣ учї-
 нїлѣ, ї то убо токмо о едїнакїхѣ
 ї нужнїшїхѣ прїемахѣ, кѣ чѣму
 токмо простої цїркулѣ ї правая
 лїнеїка требуется.

Сѣ помощїю же вѣшняго буду
 такїмѣ же подобїемѣ ї прочїе ча-
 стї МАТЕМАТИЧЕСКІХѢ ІСКУ-
 СТВІЕВѢ едїну по другої мудро-
 любївому благородному юнош-
 ству вѣ полсу вѣгдаватї. О

О ПОЛСѢ ВО МѢРѢ ХУДОЖЕСТВѢ.

Днешное іскусствіе даєть явно вѣдати что мѣры художествіе не точію сілному владѣнію прібыло, но сѣло надобно єсть. І єсть велікої прібытокъ. Втомъ, да бы въ велікіхъ Владѣніяхъ мѣры художествіе явно учено і обучено было. Свѣдосрїтелі, і мудрыя небєсь, способомъ мѣры художествія прїзнавають теченіе планєтъ, вѣдають солнечной всходъ і западъ, лунное ущербленіе і прїбываніе. На предъ вѣдять затмѣнія, Сочїняють календары, часы солнечныя, і уставляють начатіе чєтырєхъ годовыхъ временъ во іхъ подлїнныє мѣста.

ГЕОГРАФЫ, ілі семєль опїсателі, способомъ мѣры художествія ісображаютъ намъ всю вселєнную на двухъ малыхъ ісб клеєной бумагї сдѣланыхъ глобусахъ. Онѣя же назнаменяють

намъ на полулістѣ бумагі весь округъ земляноі. Шірокое море, рѣкѣ, горы і лѣса, опредѣляютъ землі во їхъ подлїннїе рубежі, і сочїняють, что каждой свою землю очїма едїнымъ разомъ въ своемъ Кабинетѣ пробсгїтѣ і осмотрїтѣ.

МЕХАНІКАМЪ, художникамъ і ремесленникамъ, безъ прїемовъ мѣры художества невозможно есть, что бы самое малѣшое сдѣлати могли.

По учїтелнымъ правіламъ сего вѣданїя. Рассуждаются спорнїя рубежі. Велїкія владѣтели расдѣляютъ ею землі своя, і все дворянство чрезъ оружіе честї желающїе, тщатся ісучїтїся мѣры художеству. І сїмъ не токмо
отвер.

ТРИЮ крїламї, їмї же до превѣсочайшихъ небесъ вослетѣти возможно.

ІНЖЕНЕРВІ бесъумѣнїямъ бры художествїя не возмогутъ нї правыхъ чертежеї сдѣлатї, нїже бесъ порока чино основатї.

Сего їскуства надобностъ ї польса простїрается тако далеко, что по їстиннѣ скасамї возможно, что нїчего въ свѣтѣ естѣ, еже бѣ не возмогло онѣмъ преодолѣнно ї сдѣлано бѣтї.

О НАЧАТІІ МЪРЬИ ХУДОЖЕСТВІЯ.

Раді годового расліянїя велі-
кія рѣки НІЛА во ЕГІПТѢ,
оною же всѣ ссѣдстве-
ннїя пашнї поля і луга пото-
пляліся, порубежнїя знакі, поле-
вїя прїмѣты вѣрывалїсь, і ме-
жевїя рвы тако наносомь і пес-
комь наполнялісь, что съ тру-
домь по спаженїи оной, всякої вла-
дѣтель свое ему прїнадлежащее
добро, і полевою землю познатї,
і оть прочїхь отдѣліті могь, іsb
чего часто немалїя споры между
землевладѣтелї бѣвають .

І да бы оть такїхь ссорь іsb-
вїтісь, і что бы впредѣ оудїя не
водворялісь . тцалїся егїптянїя

земле-

землемѣрю, таковимъ убо ревнѣтельствомъ что не хотя прѣобычаїномъ осматїсь , но тако оное вѣско вошнеслї , ї украсїлї сїе їскусство такїмї многїмї правїлы , ї вѣмѣшленїї , что вселенная потомная о томъ удївляється , ї мѣры художествїе надѣ всѣмї їскусствы почїтаеть .

Како вѣско оную Грекї почїталї , ї общеї пользѣ за надобно їсбралї , то покасалѣ Платонѣ фїлософѣ надпїсанїемъ сего пїсма на дверяхѣ учїлїща.

НЕ РАСУМѢЯІ ЗЕМЛЕМѢРІЯ , ДА НЕ ВНІДЕТЬ ВО УЧІЛІЩЕ .